

МОВНА МАЙСТЕРНІСТЬ МИКОЛИ ЗЕРОВА – ПОЕТА І ПЕРЕКЛАДАЧА

Ляна А. М.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник - канд. філол. наук, доцент Кобякова І. К.

Творчість Миколи Костянтиновича Зерова займає вагоме місце в розвитку української літератури ХХ століття. Він перший в українському перекладознавстві окреслив основні етапи історії розвитку художнього перекладу ХІХ ст. (від Котляревського до Лесі Українки) та його вплив на національно-літературний поступ. Проблеми національного художнього перекладу письменник розглядав у єдності із мовно-літературними. Зважаючи на умови розвитку українського перекладного слова, Микола Зеров на перше місце ставив вимогу стилістичної відповідності оригінального твору і перекладу, наголошував на чіткій диференціації високої, нейтральної і зниженої лексики, зразковим прикладом чого були власні перекладні твори [1]. Саме від перекладів Миколи Костянтиновича в українській літературі починається реалістичний етап розвитку перекладацького мистецтва.

У результаті проведеного лінгвістичного дослідження перекладацької мовотворчості Зерова було виявлено, що його художні переклади характеризуються високим рівнем поетичної культури слова, стилістичною гнучкістю, багатством лексики. Перекладач уміло використовував різні засоби загальномовної та контекстуальної **синонімії**, а також систематично використовує призабуті, **рідковживані слова**, що робить мову перекладів не заштампованою, а живою, природною: “цар *попідземний*”, “прохолода *відсвіжує спеку*” тощо. Як і в оригінальних творах, у перекладах вагомим компонентом виступають **архаїзми** та **старослов'янізми**. Вони використовуються як засіб створення піднесеної, урочистої тональності, так і як зниженої, іронічної. Образ рідної країни для кожного письменника є константою. Микола Зеров осмислює Україну через призму віковичних культур і цінностей, сприймає її історію у контексті історії людства.

Незважаючи на великий пласт літературознавчих студій, твори Зерова досліджені ще не повністю. Актуальною лишається його перекладацька робота над латиномовними текстами Г. Сковороди, адже, як відомо з попередніх досліджень творчості письменника, коло його інтересів не замикалося лише на античності [2]. Так, опрацьовуючи цілу групу латиномовних творів С. Яворського та Г. Сковороди, перекладач зупиняється саме на тих, які найбільше уособлюють гармонійне поєднання культур античної та української. М. Зеров в особі Г. Сковороди знайшов підтримку власних симпатій до культури античності. У цих творах натрапляємо на образи-символи давньогрецької пори, що завдяки чільному зв'язку з джерелами, в основі яких лежить антична міфологія, нагромачують потенцію свого звучання. Так, у поезії „На день народження Василя Томари” зустрінемо образ Василя, який „ по-

грецьки означає царський, божественний [3]”. Латиномовна поезія „От вона, молодість року!” стала підтвердженням власних студій літературознавця. У ній Г. Сковорода звертається до проблем душевної чистоти та порядності, потреба яких з особливою силою постала в часи Миколи Зерова.

Поезія досліджуваного автора синтезує у собі класичні традиції та новітні тогочасні тенденції розвитку поетичної мови. У ній відобразилися основні ідейно-естетичні настанови Зерова Миколи Костянтиновича як представника неокласичного літературного напрямку.

1. Дисерт. канд. філол. наук: 10.02.01 / Л. В. Зіневич; НАН України . Ін-т укр. мови. – К., 2002. – 119с. – укр.
2. Зеров М. Українське письменство / Упоряд. М. Сулима: Післям. М. Москаленка. – К.: Вид-во Соломії Павличко „Основи”, 2003. – 1302 с.
3. Сковорода Г. Вірші, пісні, байки, діалоги, трактати, притчі, прозові переклади, листи. – К.: Наукова думка, 1983. – С. 542.

Ляпа, А.М. Мовна майстерність Миколи Зерова - поета і перекладача [Текст] / А.М. Ляпа; наук. кер. І.К. Кобякова // Перекладацькі інновації : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, Суми, 25-27 листопада 2010 р. / Ред. кол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова та ін. — Суми : СумДУ, 2010. — С. 60-61.